

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

20 septembrie 2018*

„Trimitere preliminară – Articolul 267 TFUE – Competența Curții – Calitatea de instanță a organului de trimitere – Directiva 2014/24/UE – Proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice – Procedură deschisă – Criterii de atribuire – Evaluare tehnică – Punctaj minim – Evaluare pe baza prețului”

În cauza C-546/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi (Organul administrativ responsabil pentru soluționarea căilor de atac în materie de achiziții publice din comunitatea autonomă Țara Bascilor, Spania), prin decizia din 21 octombrie 2016, primită de Curte la 28 octombrie 2016, în procedura

Montte SL

împotriva

Musikene,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, domnia C. Vajda (raportor), și E. Juhász, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna L. Carrasco Marco, administrator,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere ordonanța de deschidere a procedurii orale din 6 martie 2018 și în urma ședinței din 16 aprilie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul spaniol, de A. Gavela Llopis, în calitate de agent;
- pentru guvernul elen, de A. Dimitrakopoulou și de K. Georgiadis, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de E. Sanfrutos Cano și de A. Tokár, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: spaniola.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 iunie 2018,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO 2014, L 94, p. 65).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Montte SL, pe de o parte, și Musikene, pe de altă parte, în legătură cu o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentul (90) al Directivei 2014/24 are următorul cuprins:

„Atribuirea contractelor ar trebui realizată pe baza unor criterii obiective care să asigure respectarea principiilor de transparență, de nediscriminare și de egalitate de tratament, cu scopul de a asigura o comparație obiectivă a valorii relative a ofertelor pentru a determina, în condiții de concurență efectivă, care dintre ele este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic. Ar trebui să se stabilească explicit că oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic ar trebui să fie evaluată pe baza celui mai bun raport preț-calitate care ar trebui să includă întotdeauna un element de preț sau de cost. La fel, ar trebui să se clarifice că această evaluare a ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic s-ar putea realiza, de asemenea, fie doar pe baza prețului, fie doar pe baza eficacității din punctul de vedere al costurilor. Mai mult, este adecvat să se reamintească faptul că autoritățile contractante sunt libere să stabilească standarde de calitate corespunzătoare în cadrul specificațiilor tehnice sau al condițiilor de executare a contractului.

[...]”

- 4 Potrivit considerentului (92) al acestei directive:

„La evaluarea celui mai bun raport preț-calitate, autoritățile contractante ar trebui să stabilească criteriile economice și calitative legate de obiectul contractului pe care le vor utiliza în acest sens. Respectivul criterii ar trebui astfel să permită o evaluare comparativă a nivelului de performanță al fiecărei oferte în raport cu obiectul contractului, așa cum este definit în specificațiile tehnice. În contextul celui mai bun raport preț-calitate, prezenta directivă stabilește o listă neexhaustivă a posibilelor criterii de atribuire care include aspecte de mediu și sociale. Autoritățile contractante ar trebui să fie încurajate să aleagă criterii de atribuire care să le permită să obțină lucrări, produse și servicii de înaltă calitate, care să fie adaptate în mod optim nevoilor lor.

Criteriile de atribuire alese nu ar trebui să confere autorității contractante o libertate nelimitată de alegere, ar trebui să asigure posibilitatea unei concurențe efective și corecte și să fie însoțite de modalități care să permită verificarea efectivă a informațiilor furnizate de către ofertanți.

Pentru identificarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, decizia de atribuire a contractului nu ar trebui să se bazeze doar pe criterii care nu sunt legate de costuri. Criteriile calitative ar trebui, prin urmare, să fie însoțite de un criteriu de cost care ar putea fi, la alegerea autorității contractante, fie prețul, fie o abordare bazată pe rentabilitate precum calcularea costului pe

ciclu de viață. Cu toate acestea, criteriile de atribuire nu ar trebui să afecteze punerea în aplicare a dispozițiilor naționale de determinare a remunerării anumitor servicii sau de stabilire a prețurilor fixe pentru anumite produse.”

- 5 Articolul 18 din directiva menționată, intitulat „Principii aplicabile achizițiilor”, prevede la alineatul (1):

„Autoritățile contractante îi tratează pe operatorii economici în mod egal și fără discriminare și acționează într-o manieră transparentă și proporționată.

Conceptul achiziției nu se poate face cu intenția de excludere a acestora din domeniul de aplicare al prezentei directive sau restrângerea artificială a concurenței. Se consideră că se restrânge artificial concurența în cazul în care conceptul achiziției este făcut cu intenția favorizării sau dezavantajării nejustificate a anumitor operatori economici.”

- 6 Potrivit articolului 27 din aceeași directivă, intitulat „Procedura deschisă”:

„(1) În cadrul procedurilor deschise, orice operator economic interesat poate depune o ofertă ca răspuns la o invitație la o procedură concurențială de ofertare.

Termenul minim de primire a ofertelor este de 35 de zile de la data la care s-a trimis anunțul de participare.

Oferta este însoțită de informațiile pentru selecția calitativă care sunt solicitate de către autoritatea contractantă.

(2) Dacă autoritățile contractante au publicat un anunț de intenție care nu a fost utilizat ca mijloc de invitație la procedura concurențială de ofertare, termenul minim de primire a ofertelor prevăzut la alineatul (1) al doilea paragraf din prezentul articol poate fi redus la 15 zile, sub rezerva îndeplinirii cumulative a următoarelor condiții:

- (a) anunțul de intenție a inclus toate informațiile necesare pentru anunțul de participare prevăzute în anexa V partea B secțiunea I, în măsura în care informațiile respective erau disponibile în momentul publicării anunțului de intenție;
- (b) anunțul de intenție a fost trimis spre publicare cu o perioadă cuprinsă între 35 de zile și 12 luni înainte de data trimiterii anunțului de participare.

(3) În cazul în care o stare de urgență demonstrată în mod corespunzător de către autoritatea contractantă face imposibil de respectat termenul prevăzut la alineatul (1) al doilea paragraf, aceasta poate stabili un termen care nu poate fi mai mic de 15 zile de la data la care s-a trimis anunțul de participare.

(4) Autoritatea contractantă poate reduce cu cinci zile termenul pentru primirea ofertelor prevăzut la prezentul articol alineatul (1) al doilea paragraf, în cazul în care acceptă ca ofertele să fie depuse prin mijloace electronice, în conformitate cu articolul 22 alineatul (1) primul paragraf și cu articolul 22 alineatele (5) și (6).”

- 7 Articolul 29 din Directiva 2014/24, intitulat „Procedura competitivă cu negociere”, prevede la alineatul (6):

„Procedurile competitive cu negociere se pot desfășura în faze succesive, în scopul reducerii numărului de oferte care urmează să fie negociate, aplicând criteriile de atribuire menționate în anunțul de participare, în invitația pentru confirmarea interesului sau în alte documente ale achiziției. În anunțul de participare, în invitația pentru confirmarea interesului sau în alt document al achiziției, autoritatea contractantă indică dacă va recurge la opțiunea respectivă.”

- 8 Articolul 30 din această directivă, intitulat „Dialogul competitiv”, enunță la alineatul (4):

„Dialogurile competitive se pot desfășura în etape succesive, pentru a reduce numărul de soluții care urmează să fie discutate în etapa de dialog, aplicând criteriile de atribuire prevăzute în anunțul de participare sau în documentul descriptiv. În anunțul de participare sau în documentul descriptiv, autoritatea contractantă precizează dacă va recurge la opțiunea respectivă.”

- 9 Articolul 31 din directiva menționată, intitulat „Parteneriatul pentru inovare”, prevede la alineatul (5):

„Negocierile din cadrul procedurilor privind parteneriatele pentru inovare se pot desfășura în etape succesive, în scopul reducerii numărului de oferte care urmează să fie negociate prin aplicarea criteriilor de atribuire menționate în anunțul de participare, în invitația pentru confirmarea interesului sau în documentele achiziției. În anunțul de participare, în invitația pentru confirmarea interesului sau în documentele achiziției, autoritatea contractantă indică dacă va recurge la această opțiune.”

- 10 Potrivit articolului 66 din aceeași directivă, intitulat „Reducerea numărului de oferte și soluții”:

„În cazul în care utilizează opțiunea de a reduce numărul de oferte pe care urmează să le negocieze, în conformitate cu articolul 29 alineatul (6), sau de soluții pe care urmează să le discute, în conformitate cu articolul 30 alineatul (4), autoritățile contractante fac acest lucru aplicând criteriile de atribuire indicate în documentele achiziției. În etapa finală, acest număr garantează o concurență reală, în măsura în care există un număr suficient de ofertanți, de soluții sau de candidați calificați.”

- 11 Articolul 67 alineatele (1), (2) și 4 din Directiva 2014/24, intitulat „Criterii de atribuire a contractelor”, prevede:

„(1) Fără a aduce atingere actelor cu putere de lege și actelor administrative de drept intern privind prețul anumitor produse sau remunerarea anumitor servicii, autoritățile contractante atribuie contractele de achiziții publice pe baza ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic.

(2) Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic din perspectiva autorității contractante este identificată pe baza prețului sau a costului cu ajutorul unei abordări bazate pe rentabilitate, cum ar fi calcularea costurilor pe ciclu de viață, în conformitate cu articolul 68, și poate include cel mai bun raport preț-calitate evaluat pe baza unor criterii care să includă aspecte calitative, de mediu și/sau sociale, legate de obiectul contractului de achiziții publice în cauză. Printre aceste criterii se pot număra, de exemplu:

- (a) calitatea, inclusiv avantajele tehnice, caracteristicile estetice și funcționale, accesibilitatea, proiectarea pentru toți utilizatorii, caracteristicile sociale, de mediu și inovatoare și comercializarea și condițiile acesteia;
- (b) organizarea, calificarea și experiența personalului desemnat să execute contractul, în cazul în care calitatea personalului desemnat poate să aibă un impact semnificativ asupra nivelului de executare a contractului, sau

- (c) serviciile post-vânzare, asistența tehnică și condițiile de livrare, cum ar fi data livrării, procesul de livrare și termenul de livrare sau de execuție.

Elementul de cost poate lua, de asemenea, forma unui preț sau cost fix pe baza căruia operatorii economici vor concura numai pe criteriile de calitate.

Statele membre pot prevedea ca autoritățile contractante să nu poată utiliza numai prețul sau costul drept criteriu unic de atribuire sau să nu-și poată restricționa utilizarea la anumite categorii de autorități contractante sau la anumite tipuri de contracte.

[...]

(4) Criteriile de atribuire nu au ca efect acordarea unei libertăți de selecție nelimitate autorității contractante. Ele asigură posibilitatea concurenței efective și sunt însoțite de specificații care permit verificarea efectivă a informațiilor furnizate de către ofertanți, în scopul evaluării modului în care ofertele îndeplinesc criteriile de atribuire. În caz de îndoială, autoritățile contractante verifică efectiv exactitatea informațiilor și dovezilor furnizate de ofertanți.”

Dreptul spaniol

- 12 Potrivit articolului 40 alineatul 6 din Texto Refundido de la Ley de Contratos del Sector Público (Textul consolidat al Legii privind contractele de achiziții publice) din Real Decreto Legislativo 3/2011 por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley de Contratos del Sector Público (Decretul regal legislativ 3/2011 de aprobare a codificării Legii privind contractele de achiziții publice) din 14 noiembrie 2011 (BOE nr. 276 din 16 noiembrie 2011, p. 117729), calea de atac specială în materie de contracte de achiziții publice, înaintea introducerii unei acțiuni în contencios administrativ, are un caracter facultativ.
- 13 Articolul 150 alineatul 4 primul paragraf din Textul consolidat al Legii privind contractele de achiziții publice prevede următoarele:

„Atunci când se au în vedere mai multe criterii, trebuie să se specifice ponderea relativă acordată fiecăruia dintre ele, care poate fi exprimată prin stabilirea unui interval de valori suficient de cuprinzător. În cazul în care procedura de atribuire se desfășoară în mai multe etape, trebuie să se indice, de asemenea, în care dintre acestea se vor aplica diversele criterii, precum și punctajul minim necesar pentru ca ofertantul să acceadă la procesul de selecție.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 14 Musikene este o fundație de drept public din Comunidad Autónoma de Euskadi (comunitatea autonomă Țara Bascilor, Spania). În luna iulie 2016, ea a lansat, potrivit unei proceduri deschise, o cerere de ofertă pentru atribuirea unui contract de achiziții publice referitor la „[f]urnizare de mobilier și de indicatoare, de mobilier special muzical, de instrumente muzicale, de echipamente electroacustice, de înregistrare și audiovizuale, de echipament informatic și de reprografie”, a cărui valoare estimată se ridică la 1 157 430,59 euro. Caietul de sarcini al contractului a fost aprobat de conducerea Musikene la 14 iulie 2016, iar anunțul de participare a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (2016/S 142-257363) la 26 iulie 2016.

15 Criteriile de atribuire a contractului sunt enunțate în anexa VII – A din caietul de sarcini administrative particulare aferent contractului, după cum urmează:

„a) «Prezentarea și descrierea proiectului», cu o pondere de 50 de puncte din 100, defalcată în subcriterii sau criterii secundare diferite pentru fiecare dintre cele cinci loturi în care este împărțit contractul. În plus, fiecărui lot i se aplică următoarea prevedere:

«Punctaj minim necesar pentru a accede la procesul de selecție: ofertanții care nu obțin 35 de puncte în cadrul ofertei tehnice nu se califică la faza economică.»

b) Pentru toate loturile, reducerea prețului de ofertă propusă, cu o pondere de 50 de puncte din 100, conform următorului barem:

«Se acordă maximum 50 de puncte. Se acordă 0 puncte ofertei care are o valoare egală cu cea a contractului.

Se acordă 5 puncte pentru fiecare reducere cu 1 % a valorii contractului, astfel:

Procent de reducere de 1 % din valoarea contractului: 5 puncte.

Procent de reducere de 5 % din valoarea contractului: 25 de puncte.

Procent de reducere de 10 % din valoarea contractului: 50 de puncte.»

16 La 11 august 2016, Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi (Organul administrativ responsabil pentru soluționarea căilor de atac în materie de achiziții publice din comunitatea autonomă Țara Bascilor, Spania) a fost sesizat cu o cale de atac specială formulată de Montte împotriva caietului de sarcini menționat. Montte arată că condiția întrunirii unui punctaj minim în etapa tehnică pentru a putea continua participarea la procedura de selecție trebuie anulată, întrucât limitează accesul ofertanților la faza economică a procedurii de încredințare a contractului și golește, în practică, de orice conținut ponderarea comună a criteriilor tehnice și economice prevăzută de respectivul caiet de sarcini. Montte susține că, spre deosebire de criteriul de preț, care se aplică în mod automat prin aplicarea unei formule, criteriile tehnice, care fac obiectul unei aprecieri calitative mai puțin obiective, fac, în practică, obiectul unei ponderări de 100 % din totalul punctelor. Prin urmare, în opinia Montte, aplicând astfel de criterii, ofertanții nu pot fi evaluați și în funcție de prețul ofertei lor și, prin urmare, Musikene nu poate să cunoască oferta cea mai avantajoasă după ce a ponderat toate criteriile.

17 În ceea ce o privește, Musikene consideră că respectiva condiție este justificată. Ea arată că, dat fiind că contractul de achiziții publice în discuție în litigiul principal privește instalarea unui echipament care va face parte dintr-o clădire, se justifică să se impună ofertanților ca ofertele lor să îndeplinească anumite condiții minime referitoare la respectarea termenelor și la calitatea tehnică a prestațiilor.

18 Instanța de trimitere consideră că reglementarea și practica națională în discuție în litigiul principal ar putea fi contrare Directivei 2014/24. În această privință, ea arată mai întâi că această directivă pare să permită stabilirea unor criterii de atribuire a contractului aplicabile în etapele eliminatorii succesive numai în procedurile în care este prevăzută în mod expres această posibilitate, iar nu în cadrul procedurilor deschise și restrânse, care sunt reglementate în prezent de norme care precizează în mod specific desfășurarea lor. În continuare, ea consideră că sistemul criteriilor de atribuire a contractului aplicabil în etapele eliminatorii succesive în procedurile deschise poate conduce, cu încălcarea articolului 66 din Directiva 2014/24, la denaturarea concurenței reale în cazul în care aplicarea unor praguri minime reduce în mod considerabil numărul de ofertanți în etapa finală. În sfârșit, aceasta

apreciază că pragul eliminatoriu în discuție în litigiul principal, care impune minimum 35 de puncte din 50 în cadrul evaluării tehnice, poate împiedica analiza și evaluarea ofertelor celor mai competitive ca preț.

- 19 În aceste condiții, Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi (Organul administrativ responsabil pentru soluționarea căilor de atac în materie de achiziții publice din comunitatea autonomă Țara Bascilor) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Directiva [2014/24] se opune unei legislații naționale precum articolul 150 alineatul 4 din [Textul consolidat al Legii privind contractele de achiziții publice] sau unei practici de interpretare și de aplicare a acestei legislații care permite autorităților contractante să stabilească în caietul de sarcini aferent unei proceduri deschise criteriile de atribuire aplicabile în etapele eliminatorii succesive pentru ofertele care nu depășesc un punctaj minim prestabilit?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, Directiva 2014/24 menționată se opune unei legislații naționale sau unei practici de interpretare și de aplicare a acestei legislații care utilizează, în cadrul procedurii deschise, respectivul sistem al criteriilor de atribuire aplicabile în etape eliminatorii succesive, astfel încât, în ultima etapă, nu rămân suficiente oferte pentru a putea asigura o concurență reală?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la cea de a doua întrebare, Directiva 2014/24 menționată se opune unei clauze precum cea în litigiu, în care factorul de preț este evaluat numai în cazul ofertelor care au obținut 35 din 50 de puncte în etapa privind criteriile tehnice, ca urmare a faptului că nu asigură o concurență reală sau că eludează obligația de atribuire a contractului ofertei cu cel mai bun raport calitate-preț?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 20 În prealabil, trebuie examinată chestiunea dacă Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi (Organul administrativ responsabil pentru soluționarea căilor de atac în materie de achiziții publice din comunitatea autonomă Țara Bascilor) îndeplinește criteriile pentru a fi considerat instanță națională, în sensul articolului 267 TFUE.

- 21 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, pentru a aprecia calitatea de „instanță” a organului de trimitere, aspect care ține doar de dreptul Uniunii, Curtea ia în considerare un ansamblu de elemente precum originea legală a organului respectiv, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al competenței sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către organul menționat a normelor de drept, precum și independența acestuia (Hotărârea din 24 mai 2016, MT Højgaard și Züblin, C-396/14, EU:C:2016:347, punctul 23, precum și jurisprudența citată).

- 22 În speță, pe de o parte, din decizia de trimitere reiese că organul de trimitere este un organe permanent și independent care își are originea într-o dispoziție legală și care își adoptă deciziile pe baza unor criterii exclusiv juridice la capătul unei proceduri contradictorii. În ceea ce privește în mod mai specific independența acestui organ, respectiva decizie precizează că, dat fiind că nu este supus niciunei legături ierarhice și că nu primește instrucțiuni din partea unor terți, acesta își exercită funcțiile în mod obiectiv, imparțial și cu autonomie deplină.

- 23 Pe de altă parte, în ceea ce privește caracterul obligatoriu al competenței organului de trimitere, în sensul jurisprudenței Curții privind articolul 267 TFUE, este adevărat că competența acestui organ, în temeiul articolului 40 alineatul 6 din Textul consolidat al Legii privind contractele de achiziții publice,

are doar un caracter facultativ. Astfel, o persoană care dorește să conteste legalitatea unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice poate alege între calea de atac specială la organul de trimitere și acțiunea în contencios administrativ.

- 24 Cu toate acestea, din decizia de trimitere reiese că deciziile organului de trimitere, a cărui competență nu depinde de acordul părților, sunt obligatorii pentru ele. În aceste condiții, acest organ îndeplinește și criteriul referitor la caracterul obligatoriu al competenței sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2015, Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, EU:C:2015:664, punctele 23-25).
- 25 În consecință, rezultă că Órgano Administrativo de Recursos Contractuales de la Comunidad Autónoma de Euskadi (Organul administrativ responsabil pentru soluționarea căilor de atac în materie de achiziții publice din comunitatea autonomă Țara Bascilor) îndeplinește criteriile pentru a fi considerat instanță națională în sensul articolului 267 TFUE și că întrebările adresate Curții sunt admisibile.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Directiva 2014/24 trebuie interpretată în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite autorităților contractante să impună în caietul de sarcini al unei atribuirii de contract potrivit unei proceduri deschise cerințe minime cu privire la evaluarea tehnică, astfel încât ofertele depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat la finalul acestei evaluări sunt excluse de la evaluarea ulterioară realizată atât pe baza unor criterii tehnice, cât și pe baza prețului.
- 27 Deși articolul 27 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2014/24 prevede că, în cadrul procedurilor deschise, orice operator economic interesat poate depune o ofertă ca răspuns la o invitație la o procedură concurențială de ofertare, această directivă permite autorităților contractante să impună, în cadrul unei asemenea proceduri, cerințe minime în cadrul evaluării tehnice.
- 28 În această privință, după cum a arătat avocatul general la punctul 37 din concluzii, articolul 27 din Directiva 2014/24 nu cuprinde nicio normă privind desfășurarea procesului de atribuire, cu excepția celor privind termenul minim de primire a ofertelor de la data la care s-a trimis anunțul de participare.
- 29 În plus, considerentul (90) al directivei menționate amintește că autoritățile contractante sunt libere să stabilească standarde de calitate corespunzătoare în cadrul specificațiilor tehnice sau al condițiilor de executare a contractului, în timp ce considerentul (92) al aceleiași directive precizează că aceasta are drept obiectiv să încurajeze autoritățile contractante să aleagă criteriile de atribuire care să le permită să obțină lucrări, produse și servicii de înaltă calitate, care să fie adaptate în mod optim nevoilor lor.
- 30 La rândul său, articolul 67 alineatul (1) din Directiva 2014/24 enunță că autoritățile contractante atribuie contractele de achiziții publice pe baza ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. Articolul 67 alineatul (2) din această directivă prevede că oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic din perspectiva autorității contractante este identificată pe baza prețului sau a costului și poate ține seama de cel mai bun raport preț-calitate, care este evaluat pe baza unor criterii care includ aspecte calitative precum calitatea, inclusiv valoarea tehnică.

- 31 Trebuie adăugat că aceste criterii trebuie, astfel cum rezultă din considerentul (90) al directivei menționate și din articolul 67 alineatul (4) din aceasta, să asigure respectarea principiilor transparenței, nediscriminării și egalității de tratament, cu scopul de a asigura o comparație obiectivă a valorii relative a ofertelor și deci o concurență efectivă. Nu ar fi astfel de criterii cele care ar conferi autorității contractante o libertate de alegere necondiționată [a se vedea prin analogie, în ceea ce privește Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO 2004, L 134, p. 114, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 116), Hotărârea din 10 mai 2012, Comisia/Țările de Jos, C-368/10, EU:C:2012:284, punctul 87].
- 32 Prin urmare, autoritățile contractante dispun, cu respectarea cerințelor enunțate la punctul anterior din prezenta hotărâre, de libertatea de a determina, în conformitate cu nevoile lor, printre altele, nivelul de calitate tehnică pe care trebuie să îl asigure ofertele depuse în funcție de caracteristicile și de obiectul contractului în cauză și de a stabili un prag minim pe care aceste oferte trebuie să îl respecte din punct de vedere tehnic. În acest scop, astfel cum a arătat Comisia în observațiile sale scrise, articolul 67 din Directiva 2014/24 nu se opune posibilității, în stadiul atribuirii contractului, de a exclude într-o primă etapă oferte depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat referitor la evaluarea tehnică. În această privință, rezultă că o ofertă care nu atinge un astfel de prag nu corespunde, în principiu, nevoilor autorității contractante și nu trebuie luată în considerare la stabilirea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. Autoritatea contractantă nu este, așadar, ținută, într-un astfel de caz, să stabilească dacă prețul unei asemenea oferte este inferior celor ale ofertelor neeliminate care ating pragul respectiv și corespund deci nevoilor autorității contractante.
- 33 În acest context, mai trebuie precizat că, dacă, în urma evaluării tehnice, are loc o atribuire a contractului, autoritatea contractantă va trebui în mod necesar să țină seama de prețul ofertelor care ating pragul minim din punct de vedere tehnic.
- 34 Constatarea făcută la punctul 32 din prezenta hotărâre nu este repusă în discuție de împrejurarea, evocată de instanța de trimitere, că Directiva 2014/24 prevede în mod expres posibilitatea pentru anumite proceduri de atribuire a unui contract, altele decât procedurile deschise, de a se desfășura în faze succesive, ceea ce este valabil în cazul procedurii competitive cu negociere [articolul 29 alineatul (6)], al procedurii dialogului competitiv [articolul 30 alineatul (4)] sau al procedurii de parteneriat pentru inovare [articolul 31 alineatul (5)].
- 35 Astfel, după cum a arătat în esență avocatul general la punctul 48 din concluzii, faptul că Directiva 2014/24 rezervă anumitor proceduri precum cele prevăzute la articolul 29 alineatul (6), la articolul 30 alineatul (4) și la articolul 31 alineatul (5) din aceasta, posibilitatea de a se desfășura în faze succesive, nu permite să se concluzioneze că nu ar fi admisibilă o evaluare în două etape a ofertelor, doar în faza de atribuire a contractului, în cadrul unei proceduri deschise precum cea în discuție în litigiul principal.
- 36 În această privință, trebuie arătat că, astfel cum a susținut Comisia în observațiile sale scrise, posibilitatea oferită autorității contractante de aceste dispoziții, de a înlătura oferte care, deși respectă cerințele minime, nu figurează printre cele mai bune dintre ele, se justifică prin natura specifică a procedurilor în cauză, în cadrul cărora negocierea sau dialogul s-ar putea dovedi dificil de desfășurat dacă se menține un număr excesiv de oferte sau de soluții până la faza finală a procedurii de atribuire a contractului.
- 37 Cu toate acestea, cauza principală privește o situație diferită de cele prevăzute în dispozițiile menționate la punctul 34 din prezenta hotărâre. Astfel, din caietul de sarcini al contractului de achiziții publice în discuție în litigiul principal nu reiese că autoritatea contractantă ar dispune de posibilitatea de a înlătura oferte care îndeplinesc criteriile de atribuire și de a nu reține decât cele mai bune oferte. Dimpotrivă, în conformitate cu caietul de sarcini menționat, singurele oferte pe care autoritatea contractantă este autorizată să le îndeparteze de la evaluarea pe baza prețurilor sunt acelea

care nu îndeplinesc cerințele minime aferente evaluării tehnice și nu răspund deci nevoilor autorității contractante. Or, o asemenea modalitate de a proceda nu are ca obiect să limiteze numărul de oferte supuse evaluării pe baza prețului, dat fiind că toate ofertele depuse pot, în principiu, să îndeplinească aceste cerințe minime.

- 38 În orice caz, este necesar a se aminti că autoritățile contractante trebuie, de-a lungul întregii proceduri, să respecte principiile de atribuire a contractelor enunțate la articolul 18 din Directiva 2014/24, printre care figurează în special principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității.
- 39 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că Directiva 2014/24 trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite autorităților contractante să impună în caietul de sarcini al unei atribuirii de contract potrivit unei proceduri deschise cerințe minime cu privire la evaluarea tehnică, astfel încât ofertele depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat la finalul acestei evaluări sunt excluse de la evaluarea ulterioară realizată atât pe baza unor criterii tehnice, cât și pe baza prețului.

Cu privire la a doua întrebare

- 40 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, în cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, articolul 66 din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite autorităților contractante să impună în caietul de sarcini al unei atribuirii de contract potrivit unei proceduri deschise cerințe minime cu privire la evaluarea tehnică, astfel încât ofertele depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat la finalul acestei evaluări sunt excluse din fazele ulterioare ale atribuirii contractului, și aceasta indiferent de numărul de ofertanți rămași.
- 41 În această privință, în măsura în care, în speță, au fost aplicate corect condițiile prevăzute de Directiva 2014/24, în special la articolele 18 și 67, trebuie să se admită că a fost asigurată o concurență efectivă de către autoritatea contractantă. În plus, este necesar să se precizeze de la bun început că, chiar dacă, în urma evaluării tehnice, nu rămâne decât o singură ofertă de luat în considerare de către autoritatea contractantă, aceasta din urmă nu este nicidecum ținută să o accepte (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 septembrie 1999, Fracasso și Leitschutz, C-27/98, EU:C:1999:420, punctele 32-34). În astfel de circumstanțe, dacă autoritatea contractantă consideră că procedura de atribuire a contractului este, ținând seama de specificitățile și de obiectul contractului în cauză, caracterizată printr-o lipsă de concurență efectivă, aceasta este liberă să pună capăt acestei proceduri și, dacă este necesar, să lanseze o procedură cu criterii de atribuire diferite.
- 42 Desigur, în temeiul articolului 66 din Directiva 2014/24, autoritățile contractante, atunci când recurg la posibilitatea de a reduce numărul de oferte care urmează să fie negociate, prevăzută la articolul 29 alineatul (6) din această directivă, sau cea de a reduce numărul de soluții care urmează să fie discutate, prevăzută la articolul 30 alineatul (4) din directiva menționată, trebuie să efectueze această reducere prin aplicarea criteriilor de atribuire indicate în documentele achiziției astfel încât numărul de oferte reținute în etapa finală să permită garantarea unei concurențe reale, în măsura în care există un număr suficient de oferte care îndeplinesc condițiile impuse.
- 43 Cu toate acestea, pentru motivele invocate la punctul 37 din prezenta hotărâre, cauza principală privește o situație diferită de cele prevăzute la articolul 29 alineatul (6) și la articolul 30 alineatul (4) din Directiva 2014/24, astfel încât ea nu intră sub incidența articolului 66 din aceasta. Prin urmare, necesitatea de a garanta o concurență reală până în etapa finală a procedurii, prevăzută în acest din urmă articol, nu privește procedurile deschise precum cea în discuție în litigiul principal.

- 44 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 66 din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite autorităților contractante să impună în caietul de sarcini al unei atribuirii de contract potrivit unei proceduri deschise cerințe minime cu privire la evaluarea tehnică, astfel încât ofertele depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat la finalul acestei evaluări sunt excluse din fazele ulterioare ale atribuirii contractului, și aceasta indiferent de numărul de ofertanți rămași.

Cu privire la a treia întrebare

- 45 Întrucât a treia întrebare a fost adresată numai în ipoteza în care Curtea ar răspunde afirmativ la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 46 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite autorităților contractante să impună în caietul de sarcini al unei atribuirii de contract potrivit unei proceduri deschise cerințe minime cu privire la evaluarea tehnică, astfel încât ofertele depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat la finalul acestei evaluări sunt excluse de la evaluarea ulterioară realizată atât pe baza unor criterii tehnice, cât și pe baza prețului.**
- 2) **Articolul 66 din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite autorităților contractante să impună în caietul de sarcini al unei atribuirii de contract potrivit unei proceduri deschise cerințe minime cu privire la evaluarea tehnică, astfel încât ofertele depuse care nu ating un punctaj minim predeterminat la finalul acestei evaluări sunt excluse din fazele ulterioare ale atribuirii contractului, și aceasta indiferent de numărul de ofertanți rămași.**

Semnături